

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle, kuuleminen 19.2.2020

**VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA
NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI (VALTUUTUS RATIFIOIDA VÄKIVALLAN JA HÄIRINNÄN
POISTAMISESTA TYÖELÄMÄSSÄ KOSKEVA ILON YLEISSOPIMUS), U 1/2020 VP**

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työkonferenssissa hyväksyttiin 21.6.2019 väkivallan ja häirinnän poistamisesta työelämässä tehty yleissopimus (nro 190) sekä sitä täydentävä suositus (nro 206). Komissio on 22.1.2020 antanut ehdotuksen (COM(2020) 24 final) neuvoston päätökseksi, jolla jäsenvaltiot valtuutetaan ratifioimaan kyseinen yleissopimus. Ehdotus sisältää kolme artiklaa, joista ensimmäisen mukaan jäsenvaltiot valtuutetaan ratifioimaan yleissopimus EU:lle SEUT-sopimuksen (sopimus Euroopan unionin toiminnasta) 153 artiklan 2 kohdan, 153 artiklan 1 kohdan a ja i alakohdan sekä 157 artiklan 3 kohdan nojalla annettuun toimivaltaan kuuluvilta osilta. Toisen artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimet yleissopimuksen ratifiointiasiakirjojensa tallettamiseksi Kansainvälisen työtoimiston pääjohtajan huostaan mahdollisimman pian ja mielellään ennen 31 päivää joulukuuta 2022. Kolmannen artiklan mukaan päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Yleissopimus kuuluu Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. SEUT 4 artiklan mukaan jaettuun toimivaltaan kuuluu sosiaalipolitiikan ala. SEUT 153 artiklan 1 kohdan a ja i alakohdat koskevat työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelemista sekä miesten ja naisten välistä tasa-arvoa asioissa, jotka koskevat heidän mahdollisuuksiaan työmarkkinoilla sekä heidän kohteluaan työssä. SEUT 157 artiklan 3 kohta koskee miesten ja naisten tasa-arvoisten mahdollisuuksien ja tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamista työtä tai ammattia koskevissa kysymyksissä.

Keskeisimmät direktiivit ovat niin kutsuttu työsuojelun puitedirektiivi (89/391/ETY), tasa-arvodirektiivi (2006/54/EY) sekä yhdenvertaiseen kohteluun liittyvät kaksi direktiiviä (2000/43/EY ja 2000/78/EY).

Jäsenvaltiot eivät voi itsenäisesti päättää yleissopimuksen ratifioimisesta ilman neuvoston ennakkosuostumusta, jos yleissopimus sisältää säännöksiä, jotka kuuluvat unionin toimivaltaan. EU ei voi puolestaan ratifioida yleissopimusta, koska ILO:n perussäännön mukaan ainoastaan valtiot voivat olla sen osapuolia. Tällaisessa tilanteessa jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten on tehtävä yhteistyötä yleissopimuksen ratifioimiseksi.

Suomen kanta on tukea komission ehdotusta. Ehdotuksen 2 artiklan osalta lähtökohta on, että vaikka 2 artiklan sanamuoto sisältää vahvan suosituksen yleissopimuksen ratifiointiin, se ei kuitenkaan merkitse velvollisuutta ratifioida yleissopimusta. U-kirjelmän liitteenä oleva muistio on käsitelty 4.2.2020 EU-asioiden komitean alaisessa jaostossa EU-26 (työsuojelu).

Ensimmäinen työryhmäkokous oli 4.2.2020. Kokouksessa nousi esiin oikeusperusta ja 2 artiklan tarkoitus. Oikeusperustan osalta pyydettiin neuvoston oikeuspalvelun näkemystä, joka annettaneen työryhmäkokouksessa 18.2.2020. Ehdotuksen 2 artiklan osalta osa jäsenvaltioista toivoi täsmennystä, velvoittaako artikla ratifioimaan yleissopimuksen. Komission mukaan näin ei ole. Puheenjohtajavaltio on tehnyt toiseen työryhmäkokoukseen esityksen, jossa 2 artiklan sanamuotoa lievennetään, sekä artiklassa mainittua päivämäärää myöhennetään vuoteen 2024 sekä todetaan, että neuvosto voi tarkastella ratifiointien edistymistä ennen tammikuuta 2024.

Lisätietoa: Hanna-Mari Pekuri, etunimi.sukunimi@stm.fi, puh. 02951 63459.